

YANGI INGLIZ TILINI O'RGANUVCHILARDAGI MUAMMOLAR

Umida Mamarasulova Mihlimbek qizi

Atabayeva Sevara Solayjon qizi

GulDuPi 1-kurs talabalari

mihlimbekmamarasulov@gmail.com

sevaraotaboeva33@gamil.com

tel:+998 992203059

tel:+998931326946

ANNOTATSIYA

Bizga ma'lumki bugungi kunda tillarni o'rganishga judda katta e'tibor berilmoqda. Ayniqsa, bu tillar ichida ingliz tilini o'rganish boshqa tillardan muhimligi, qiyinligi va uzoq vaqt talab qilinishi bilan ajralib turadi. O'ylaymanki, bugungi maqalo o'sha muammarni to'liq yoritib beradi va ularga yechim bo'la oladigan bir qancha yo'llarni ko'rsatib beradi.

Kalit so'zlar: Beginner, poor vocabulary, tutor, passive vocabulary, active vocabulary, any.

Ingliz tilini o'rganishni endi boshlaganlar ingliz tilida "BEGINNER" darajada deyiladi. Bu so'z esa "begin" so'zidan olingan bo'lib boshlovchi degan ma'noni anglatadi. Ushbu til o'rganuvchilar A1 darajada deb olinadi. A1 daraja bu ingliz tilidagi oltita darajalarning birinchisi hisoblanadi. Ular ingliz tilini o'rganishda turli qiyinchliklarga duch kelishadi.

1. A1
2. A2
3. B1
4. B2
5. C1
6. C2

"Beginner"larni qiynaydigan muammolar.

1. Poor vocabulary – so'z boyligining kamligi.

Ko'p ingliz tilini endi boshlagan "beginner"lar so'z boyligining kam ekanligidan shikoyat qilishadi. Bir qaraganda bu oddiy holdek tuyiladi. Lekin bugun biz ularning so'z boyligini kam ekanligi haqida emas, balki nima uchun kam ekanligi haqida suhbatlashamiz. Ko'p ingliz "tutor"lar yoki ingliz tili o'qituvchilari va o'quvchilar yo'l qo'yadigan xatolardan bittasi bu yangi "learner"larni ya'ni o'rganuvchilarni "passive vocabulary" ning oshiri hisoblanadi.

Passive vocabulary – bu nima degani ?

Yangi soʻz yodlanganda dastlab u soʻz insoning “active vocabulary”siga kelib tushadi. Vaqtlar oʻtgani sari bu soʻz ishlatilmaydi, foydalanilmaydi va insonning “passive vocabulary”siga kelib tushadi. Agar xulosa qiladigan boʻlsak “ active vocabulary” dagi soʻzlarni siz hech qanday turtkilarsiz ishlata olasiz, ulardan qiyinchiliklarsiz foydalana olasiz. Lekin, agar u soʻz “passive vocabulary”ga tushgan boʻlsa, siz u soʻzni siz faqat uni korish yoki eshitish, qisqacha qilib aytadigan boʻlsak turtki orqali eslay olasiz. “Passive vocabulary” qismidagi soʻzlar judda havfli hisoblanadi. Negaki, bu soʻzlar mutloq esdan chiqib ketish extimoli bor. Bu esa yangi ingliz tilini oʻrganuvchilarda “ poor vocabulary” ni paydo boʻlishiga sabab boʻladi.

Bu muammoni eng samarali yechimi bu insonning “active vocabulary” qismidagi soʻzlarni saqlab qolish va “passive vocabulary” dagi soʻzlarni “active vocabulary”ga oʻtkazdirishdir. Buning uchun koʻp oʻqtuvchilarni maslahati ingliz tilidagi kitob va kinolarni koʻproq koʻrish hisobladi.

1. Ikkinchi eng katta muammolardan biri bu ingliz tili grammatikasi hisoblanadi.

Ingliz tili grammatikasi bir muncha murakkab hisoblanadi. Agar biz uni oʻzbek tili bilan solishtirsak: oʻzbek tilida 3 ta oʻtkan, hozirgi va kelasi zamonlari bor. Lekin ingliz tilida 26 ta zamon bor. Shu oʻzidan koʻrinib turinibdiki ingliz tili grammatikasi qiyin. Biroq, qiyin degani uni oʻrganish imkonsiz degani emas. Ingliz tilini A1 darajadagi oʻrganuvchilar qiladigan eng katta xatosi bu ingliz tili grammatikasidagi qoidalarni shunchaki yodlash. Ingliz tilining grammatikasi murakkablik jihatidan yana biri bu qoidadan mustasno xolatlar. Misol uchun “any” – bir qancha degan maʼnoni bildiradi va inkor gaplarda otlardan oldin qoʻllaniladi. Bu ingliz tilining grammatik qoidasi. Lekin bu gapga qaraylik: “you can do anything you want”. Bu inkor gap emas lekin “any” ishlatilmoqda. Bu qoidaga zid emasmi? Javob: yoʻq. Ingliz tilida agar “any” soʻzi darak gapda kelsa bu “xohlagan” degan maʼnoni bildiradi. Bir qoida ikkinchisini inkor etmoqda. Shuning uchun ham ingliz tilini oʻrganishda qoidalarni oʻzini yodlash siz kutgandek natijani bermaydi. Hoʻsh bu muammoga qanday yechim topsak boʻladi?

Yechimlar:

1. Oʻrganilgan qoida boyicha gaplar tuzish
2. Oʻrganilgan qoida boʻyicha tuzilgan gaplarni oʻrganib chiqish
3. “Native speaker” yani ona tilisi ingliz tili boʻlgan insonlarni nutqini tinglash va ular bu holat asosida bu qoidadan qanday foydalanmoqda ? Shuni oʻrganib chiqish

Xulosa

Biz bugun yangi ingliz tili oʻrganuvchilarni qiynayotgan muammolarni topishga va ularga yechim topishga harakat qildik. Oʻylaymanki, bu maqola yangi ingliz tilini oʻrganayotgan oʻquvchilar uchun foydali boʻladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Six games for the EFL/ESL classroom, by Aydan Ersoz, The internet TESL Journal, Vol.VI, No, 6, June 2000.
2. Creative games for the language class by Lee Sukim, (Forum) vol.33No 1, January-March 1995.
3. Using games in an EFL class for children. By: YinYong Mei and Jang Yu Jing, Daejin University ELT Research paper, Fall.2000.
4. English as a Second Language Activities for very young learners in early childhood education and early primary education by Integrate Ireland Language and Training 2005.

